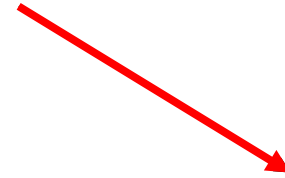
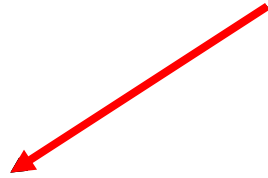

Motoros képességek

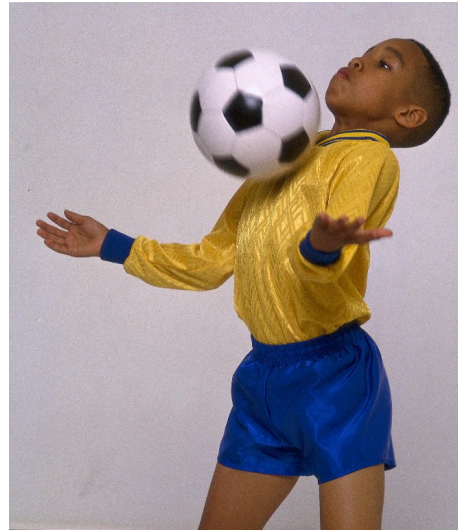
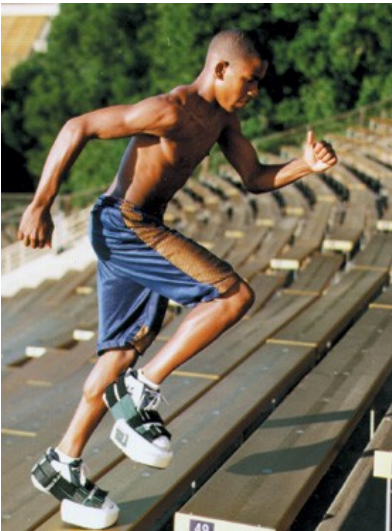
(Valamely meghatározott mozgásos cselekvés végrehajtásának feltételei)

**Kondicionális
képességek
(fizikai képességek)**

**Koordinációs
képességek**

**Ízületi
hajlékonyság**

Motoros képességek

- Kondicionális képességek: A mozgáshoz szükséges energia biztosítását szolgálják
- Koordinációs képességek: A mozgásvégrehajtás minőségéhez, gazdaságosságához, csiszoltságához szükséges képességek
- Ízületi hajlékonyság: Az izmok nyújthatósága, ízületek mozgástartománya

Motoros képességek

**Kondicionális
képességek
(fizikai képességek)**

GYORSASÁG

ERŐ

ÁLLÓKÉPESSÉG

**Koordinációs
képességek**

MOZGÁSTANULÁS

GYORSASÁGA

KINESZTÉZIÁS ÉRZ.

TÉRI TÁJÉKOZÓDÁS

KÉP

REAGÁLÁSI KÉP

EGYENSÚLYÉRZÉK

RITMUSÉRZÉK

STB.

**Ízületi
hajlékonyság**

STATIKUS

DINAMIKUS

AKTÍV

PASSZÍV

Pszichikai
Tulajdonságok,
Taktika

TELJESÍTMÉNY

Gyorsaság

- Definíció: A mozdulatok, vagy mozgások nagy sebességgel történő végrehajtása.
- A gyorsaságot befolyásoló biológiai tényezők:
  - központi idegrendszer tulajdonságai
  - ingerületvezetés sebessége
  - izomrost típusok (lassú és gyors) aránya

Gyorsaság

- A gyorsaság fajtái:
  - mozdulatgyorsaság (pl. rajtolás, álló helyzetből felugrás, súlypontemelkedés)
  - mozgásgyorsaság (pl. sprintfutás, irányváltásos futás)
  - ciklikus gyorsaság
  - aciklikus gyorsaság
- További fontos fogalmak:
- - reflexidő
  - reakcióidő (pl. sípszóra rajt)
  - cselekvési idő (a kapusnak el kell döntenie, hogy jobbra, vagy balra mozdul)

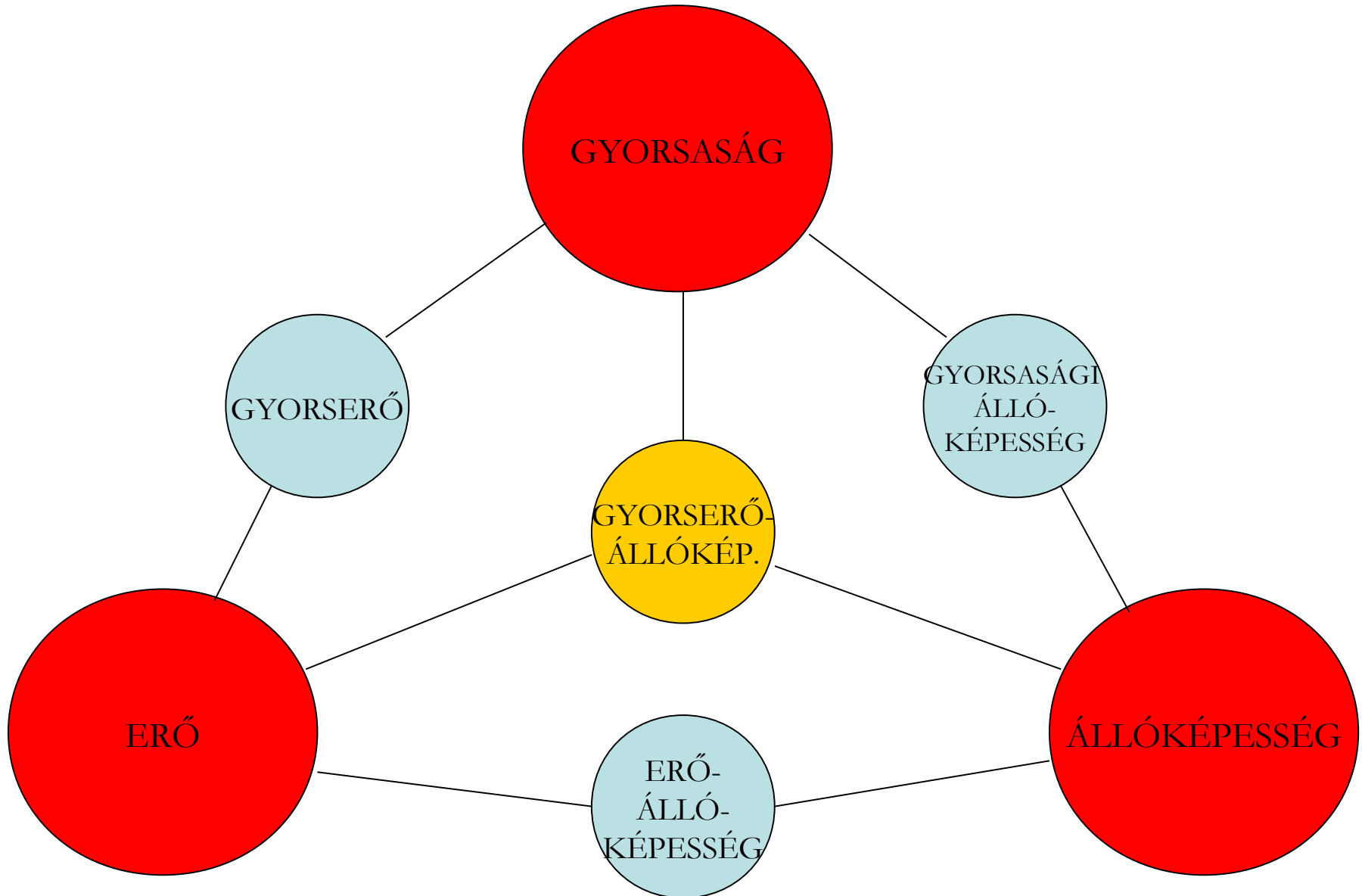
Erő

- Definíció: a külső, nagy ellenállások leküzdéséhez szükséges képesség
- Az erőt befolyásoló biológiai tényezők:
  - izom keresztmetszete
  - izom beidegzése
- Az erő fajtái:
  - abszolút (pl.: hány kg-mal tudok leguggolni és felállni)
  - relatív (abszolút erő/testtömeg)
  - statikus (pl.: súlyzó kitartása mozdulatlanul)
  - dinamikus (minden mozgásban történő erő kifejtés)
  - általános
  - speciális

Állóképesség

- Állóképesség: Egy adott fizikai-pszichikai teljesítmény „jellemző intenzitásának” a fenntartása. Fáradással szembeni ellenálló képesség.
  - Az állóképességet befolyásoló biológiai tényezők:
    - szív-keringési rendszer állapota
    - izmok hajszálérhálózata (kapillarizáció)
    - légzőrendszer állapota
    - gyors és lassú izomrostok aránya
  - Az állóképesség fajtái I.:
    - rövidtávú
    - középtávú
    - hosszútávú
  - Az állóképesség fajtái II.:
    - aerob: alacsony intenzitású munkavégzésnél (pl. 5km-es könnyű futás),
    - anaerob: nagy intenzitású, gyors munkavégzésnél (pl. 400m-es sprintfutás).
- TEJSAVI!

A kondicionális képességek kapcsolata

Ízületi hajlékonyság

Fajtái:

- Statikus
- Dinamikus
- Komplex

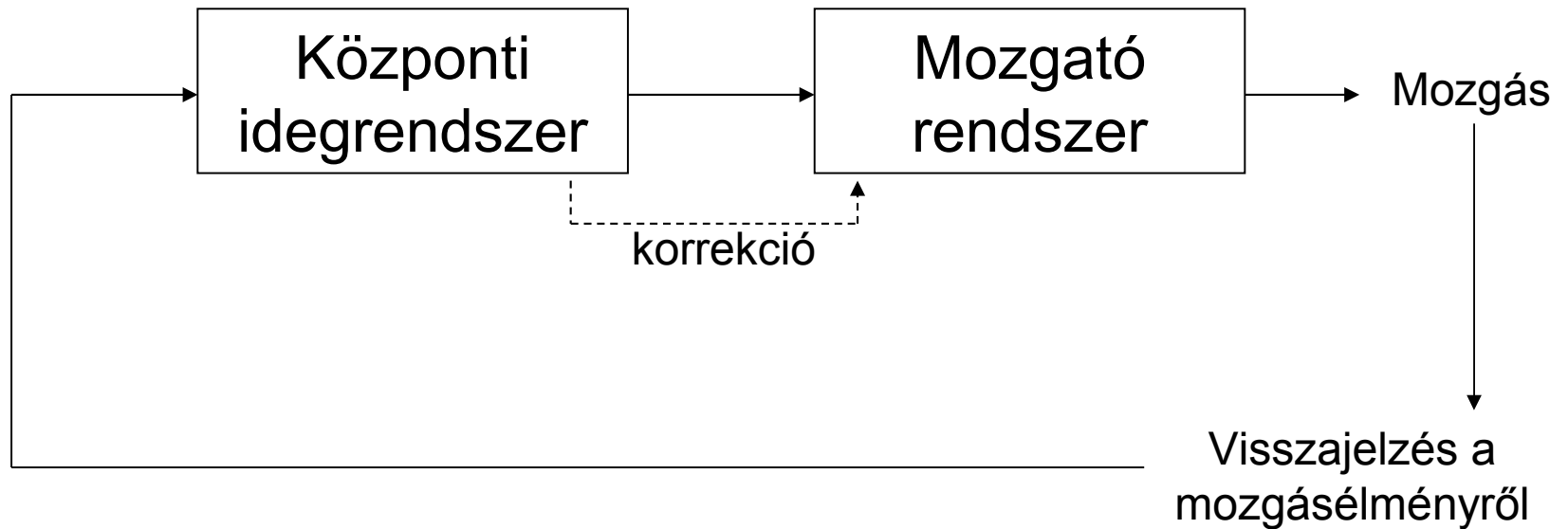
Befolyásoló tényezők:

- Egyéni kód (genetikai kód)
- Testalkat (anatómiai képletek)
- Nem
- Környezet (hőmérséklet, napszak, izgalmi állapot)
- Pillanatnyi kondicionális állapot (szellemi, fizikai fáradtság)

Mozgáskoordináció

- Céltra irányított mozgásfázisoknak, dinamikus impulzusoknak, különböző erősségű -egymást követő- izomösszehúzódnásoknak, vagy mozgáselemeknek egymáshoz rendezése, összekapcsolása.
- Szenzomotorikus teljesítmény

Mozgásszabályozás- mozgásszerkezet

Mozgáskoordináció fő jellemzői

- Optimális energiabefektetés
- Mozgás hatékonysága (ügyesség???)
- Biztonság, kedvező mozgásélmény

Koordinációs képességek fajtái

- **Gyorsasági koordinációs képesség:** időkényszer alatt végrehajtott mozgás pontossága, gazdaságossága (ciklikus, egyszeri aciklikus, összetett aciklikus és nem állandó jellegű mozgásoknál)
- **Mozgásérzékelés (kinesztézis):** izomorsóból érkező információk alapján a saját test helyzetének érzékelése
- **Egyensúlyozás képesség:** (statikus, dinamikus, vegyes): vestibuláris rendszerből érkező információk feldolgozása
- **Ritmus képesség:** (érzékelés, tartás, visszaadás, ritmus alkotás): dallam, ütem érzékelése
- **Reakció, reagálási képesség:** (egyszerű jelre; választásos, döntési reakció; váratlan, ismeretlen jelre)

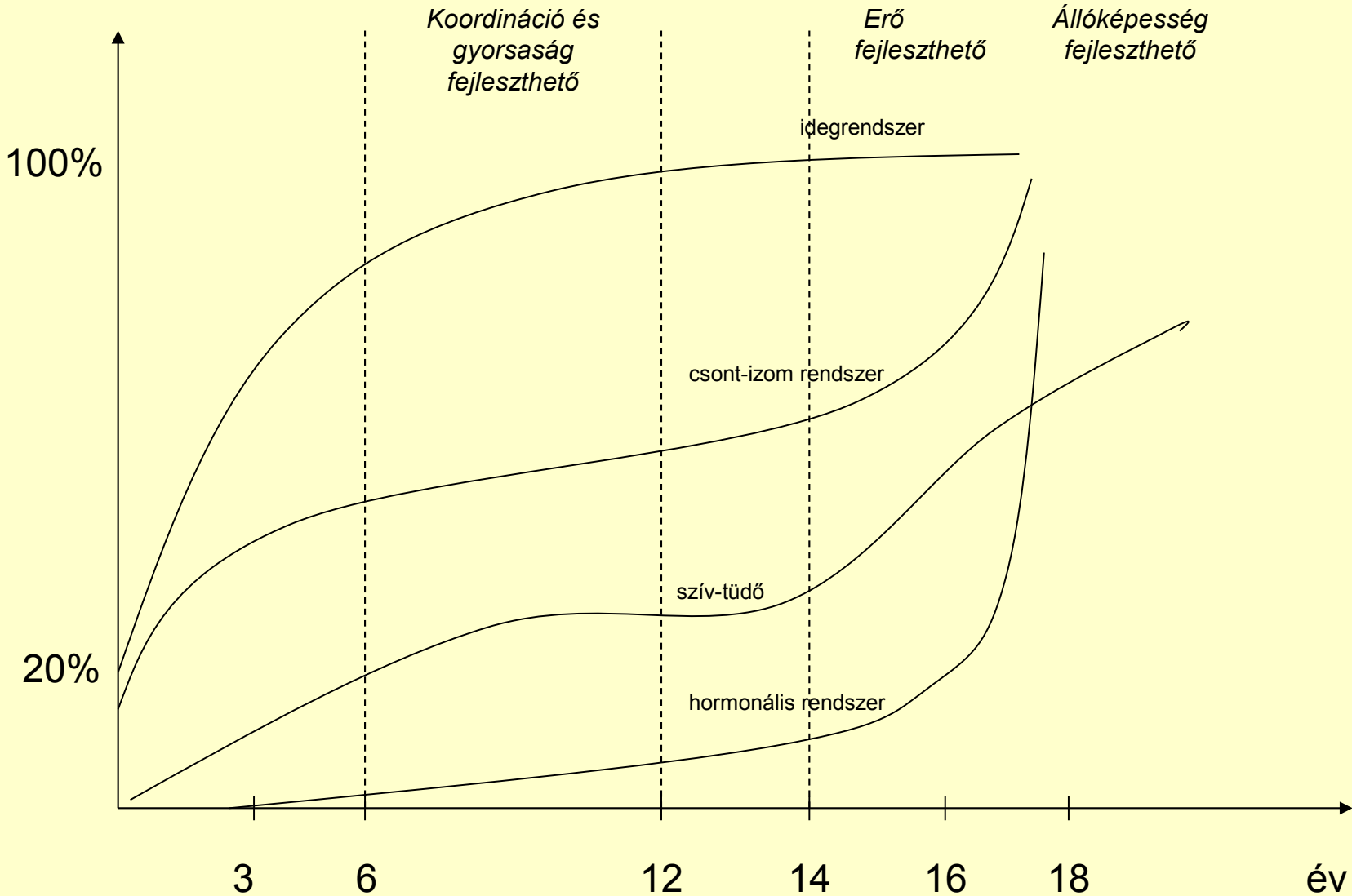
Koordinációs képességek fajtái

- **Téri tájékozódási képesség**: idegen test mozgása a térben; saját test mozgása a térben
- **Differenciális irányító képesség**: megkezdett mozgásprogram lefutásának hirtelen megváltoztatása az eredményesség érdekében
- **Összekapcsolási, átállási képesség**: mozgáselemek összekapcsolásának képessége
- **Egyéb speciális koordinációs képesség**: kizárólag hosszú évek tapasztalata alatt fejlődik ki (pl.: az úszó saját bőrén érzékeli a sebességet)

Életkori szakaszok

- Csecsemőkor
  - Kisgyermekkor
  - Óvodáskor
  - Kisiskoláskor
  - Prepubertás kor
  - Pubertás kor
  - Posztpubertás kor
  - Ifjúkor
  - Felnőtt kor
- 3-4 hónap
  - 3 évig
  - 3-6 év
  - 6-9
  - 10-12
  - 13-15
  - 16-17
  - 18-21
  - 22-

A mozgásfejlődés biológiai mutatói

Motoros képességek fejlesztésének módszerei

A képességfejlesztés alapelvei

- A kondíció javulásához a szervezetet túl kell terhelnünk, és erre a túlterhelésre alkalmazkodással fog válaszolni (adaptáció)
- Ennek érdekében előre megtervezett, rendszeres kondicionáló edzésekre van szükség
- A kondíció változását időszakonként ellenőrizni kell felmérésekkel, hogy információt kapjunk edzéstervünk hatékonyságáról
- A gyakorlatokat úgy kell kiválasztani és elrendezni egy edzésprogramban, hogy azok a meghatározott cél elérését segítsék

Az állóképesség fejlesztése

Az állóképesség fejlesztésének a célja

- Általános erőnlét, fittség megőrzése, vagy fejlesztése
- Fiatal korban az egészséges testi-lelki fejlődés elősegítése
- Az immunrendszer erősítése, betegségek megelőzése (prevenció) minden korosztályban
- A súlyos érrendszeri megbetegedések (érelmeszesedés, magas vérnyomás, szívinfarktus) megelőzése és utókezelése
- Tömegsport és versenysport

Az állóképességet befolyásoló élettani tényezők

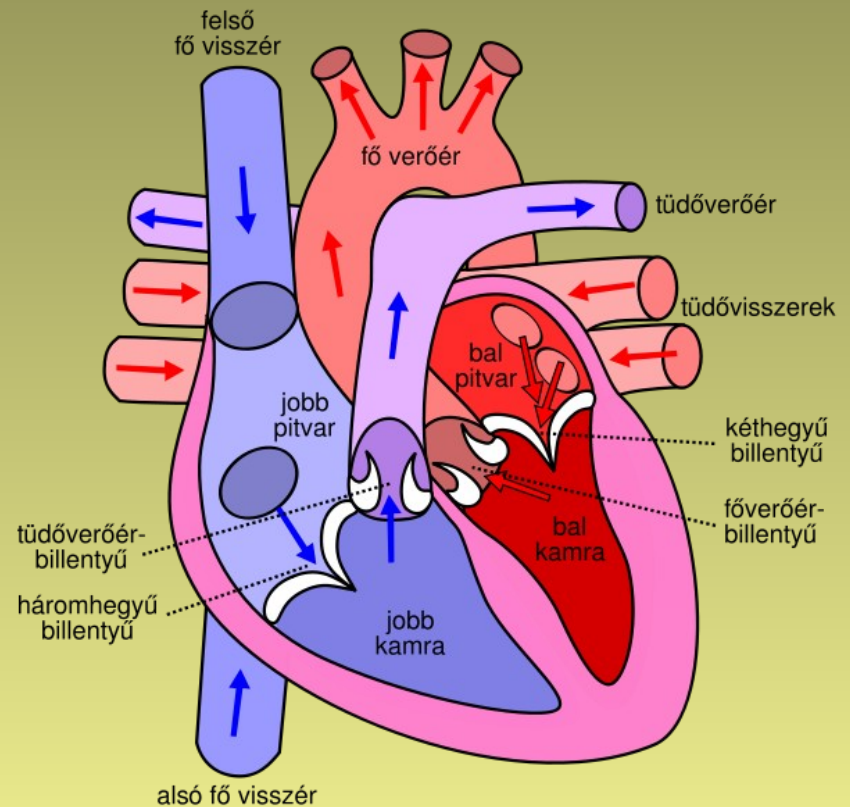
- Szív állapota

Szív mérete

Szívtérfogat

Szívizom vastagsága

Összehúzódnás ereje

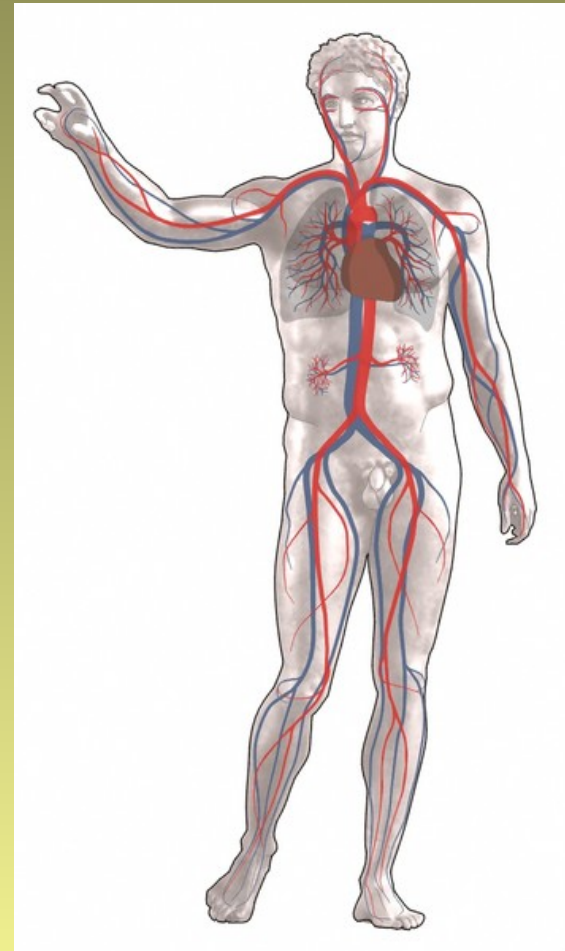

Az állóképességet befolyásoló élettani tényezők

- Keringési rendszer
állapota

Az érfal rugalmassága: a
véráramlás folyamatosságát
teszi lehetővé

Kapillarizáció: a
hajszálerek (kapillárisok)
sűrűsége az izomban az O_2
ellátást biztosítja

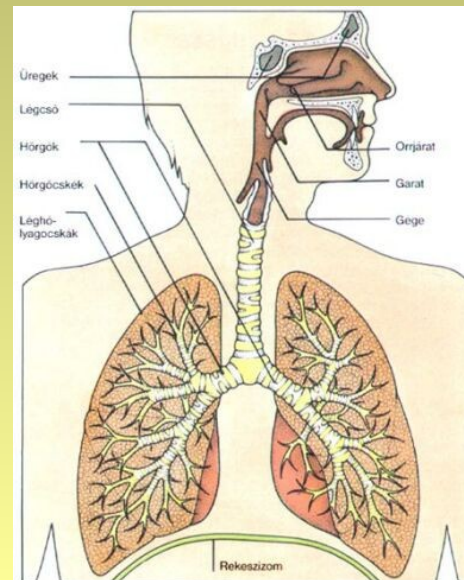
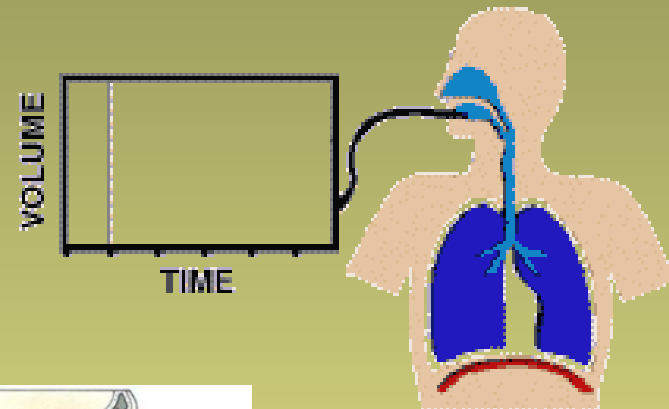

Az állóképességet befolyásoló élettani tényezők

- Légzőrendszer állapota

Vitálkapacitás: A tüdő mérete, befogadó képessége – maximális belégzés után maximális kilégzés

Erőltetett vitálkapacitás: A légzést segítő izmok erejét is méri – 10mp-ig tartó folyamatos, gyors, erőltetett be-és kilégzés

Az állóképességet befolyásoló élettani tényezők

- A vázizom tulajdonságai

Az izom kapillarizációja

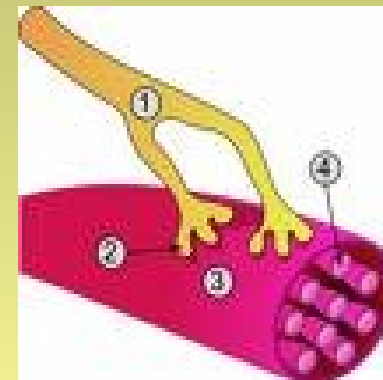
Az izom rosttípus eloszlása
(gyors-lassú rostok aránya)

Az izom nyújthatósága, lazasága

- Ideg-izom koordináció

Mozgáskoordináció
gazdaságossága

Az állóképességet befolyásoló élettani tényezők

- Anyagcsere folyamatok

Energiatermelés hatékonysága (ATP)

Energia raktározása (izomban: ATP és glikogén)

Energia mozgósítása (izomból, vérből, zsírszövetből)

Melléktermékek lebontása – tejsav „elviselése”

Az állóképességet befolyásoló pszichológiai tényezők

Motiváció

Akaraterő

Monotóniatűrési képessége

Az állóképesség fajtái II. (energianyerés jellege szerint)

- ANAEROB ÁLLÓKÉPESSÉG, ANAEROB MUNKAVÉGZÉS

ATP termelés oxigén jelenléte nélkül megy végbe, mert a nagy intenzitású munka közben a légzés már nem elég hatékony, hogy elegendő oxigént juttasson a vérbe.

Az állóképesség fajtái II. (energianyerés jellege szerint)

- AEROB ÁLLÓKÉPESSÉG, AEROB MUNKAVÉGZÉS

az izommunkához szükséges ATP termelése kizárólag oxigén segítségével történik. A légzés elegendő oxigént juttat a vérbe, így a szénhidrátok aerob körülmények között égnak el és alakulnak át ATP molekulákká. Ez az ATP biztosítja az izom működését.

Az állóképesség fajtái II. (energianyerés jellege szerint)

ANAEROB

LAKTACID

10-45 mp-ig terjedő magas intenzitású munkához szükséges; ebben az esetben a szénhidrátok nem égnek el teljesen, és így a tejsav (laktát) nevű melléktermék képződik (400m)

ALAKTACID

kb. 10 mp-ig tartó munkavégzéshez szükséges. Ilyenkor a munkavégzés olyan rövid, hogy az ahhoz szükséges energia az izomban raktározott ATP készletből használódik fel, nem szükséges szénhidrátot égetni (60m, 100m)

Anaerob küszöb

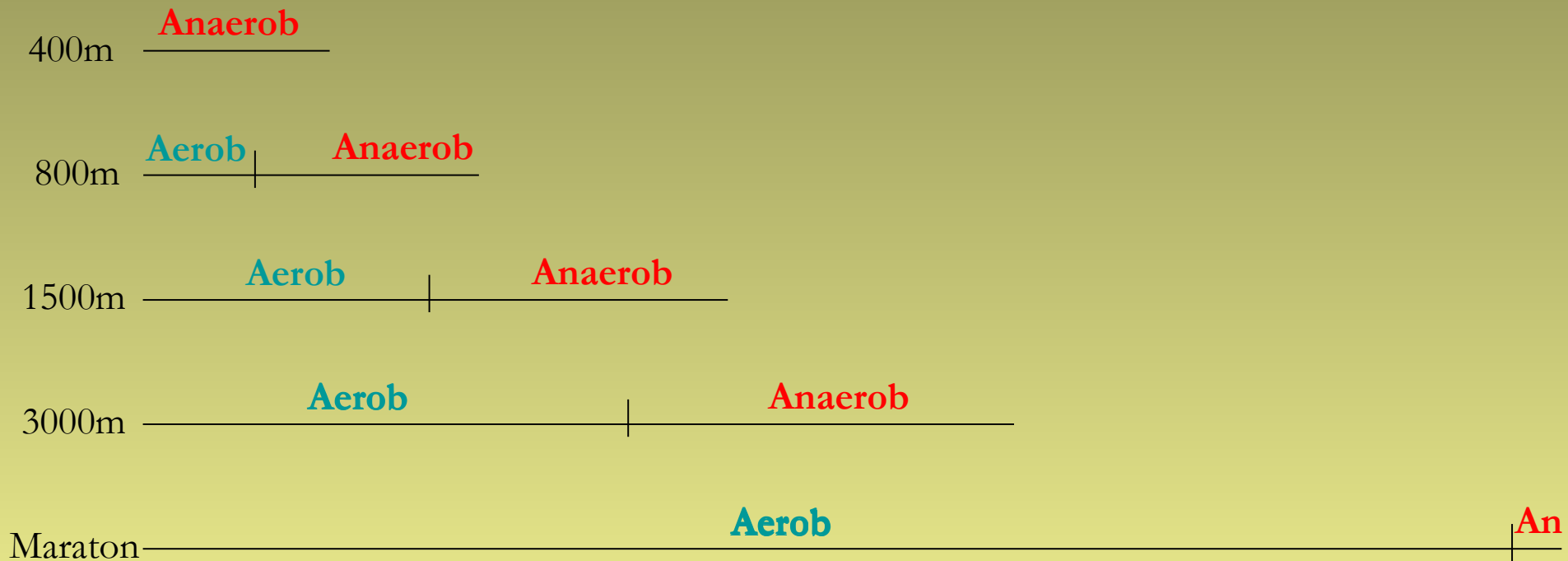
Az a pillanat, amikor a belélegzett oxigén már nem elegendő ahhoz, hogy a szénhidrátok aerob módon égjenek el, ilyenkor az energiatermelés átvált anaerob módra.

Az anaerob küszöb pillanatát akkor érzékeljük, amikor a légzés hirtelen, egyik pillanatról a másikra felületessé, szaporábbá válik (hiperventilláció).

Másik észlelhető jele a tejsavfelhalmozódás miatti végtagzsibbadás

Anaerob küszöb jelenlétét a vér tejsavkoncentrációjával is mérik (anaerob küszöb = 4 mmol/l).

Anaerob küszöb jelentkezése a különböző ideig tartó terhelések alatt

Aerob állóképességet fejlesztő sportmozgások

- Szabadtéri ciklikus mozgások:
gyaloglás, futás, úszás, kerékpározás
- Fitness termi ciklikus mozgások:
cardio gépek

Aerob állóképességet fejlesztő sportmozgások

- Aerobik:
normál, step, latin, thaibo, afro dance, stb.
- Táncok:
társastánc, hip-hop, rock and roll, salsa, néptánc
- Sportjátékok:
kosárlabda, labdarúgás, kézilabda, vízilabda, tenisz, stb.
- Küzdősportok:
ökölvívás, birkózás, thai bokszt, stb.

AZ ÁLLÓKÉPESSÉGI EDZÉS

- **Edzést végző személyek besorolása**
  - gyermek
  - középkorú
  - idősödő
  - sportoló
  - aktív, fitt
  - inaktív
  - beteg
- **Célmeghatározás**
  - stresszoldás
  - fittség
  - versenyzés
- **Edzés módszerek kiválasztása**
- **Intenzitás, időtartam és gyakoriság meghatározása**
- **Állóképességi tesztek, felmérések alkalmazása**
- **Rendszeres orvosi ellenőrzés**

Edzésparaméterek

(Mely tényezők befolyásolják az állóképességi edzés intenzitását?)

**EDZÉS
INTENZITÁSA**

- Az aktivitás időtartama
- Az aktivitás sebessége
- Terhelés (pl. futásnál az emelkedő foka)
- Pihenőidő (sorozat terhelés esetén)
- Pihenő alatti aktivitás

**EDZÉSPROGRAM
HATÉKONYSÁGÁT
BEFOLYÁSOLJÁK**

- Edzés gyakorisága
- Edzésperiodizáció

Intenzitási zónák

Intenzitás	%HRR	%HR _{max}
• Nagyon könnyű	< 20	< 50
• Könnyű	20-40	50-65
• Közepes	40-60	65-75
• Nehéz	60-85	75-90
• Nagyon nehéz	≥ 85	≥ 90
• Maximális	100	100

%HRR – a szívfrekvencia tartalék százaléka

%HR_{max} – a maximális szívfrekvencia százaléka

A célpulzus kiszámolása

A pulzus az intenzitás meghatározásának a legmegbízhatóbb gyakorlati eszköze

- Az alábbi adatokból hogyan számoljuk ki, hogy az adott személynek milyen pulzstartományban kell edzenie ahhoz, hogy a közepes intenzitást (40-60%) elérje?

Életkor = 50

Nyugalmi pulzus = 70

A célpulzus kiszámolása

A Karvonen módszer alapján:

1. Kiszámoljuk a becsült maximális pulzust:

$$\text{max pulzus} = 220 - \text{életkor},$$
$$\text{tehát } 220 - 50 = 170$$

2. Kiszámoljuk a pulzus tartalékot:

$$\text{pulzus tartalék} = \text{max pulzus} - \text{nyugalmi pulzus},$$
$$\text{tehát } 170 - 70 = 100$$

3. Kiszámoljuk a pulzus tartalék 40, illetve 60 % - át,
tehát 100 - nak a 40 és 60%-a = 40 és 60

4. Ezeket hozzáadjuk a nyugalmi pulzushoz:

$$70 + 40 = 110, \text{ illetve } 70 + 60 = 130$$

**TEHÁT AZ ADOTT SZEMÉLYENEK 110 -130 KÖZÖTTI
PULZUSTARTOMÁNYBAN KELL FOLYAMATOSAN
EDZENIE KÖZEPES INTENZITÁS ELÉRÉSÉHEZ**

A célpulzus kiszámolása

Az egyszerűbb módszer

A becsült maximális pulzus megadott intenzitás százalékát számoljuk ki

Pl. $170 - \text{es maximális pulzus } 65\% - a = 110$
 $75\% - a = 127$

**TEHÁT AZ ADOTT SZEMÉLYNEK 110 –
127 KÖZÖTTI PULZUSTARTOMÁNYBAN
KELL EDZENIE**

Személyek besorolása az intenzitási zónákhoz

1. Szív-keringési rendszer betegségben szenvedő
2. Mozgásszegény, számos szív-keringési rendszeri kockázati tényezővel
3. Mozgásszegény, kevesebb kockázati tényezővel (ülőmunkát végző)
4. Normál aktivitással rendelkező
5. Nagyon aktív (nehéz fizikai munkát végző)
6. Sportoló

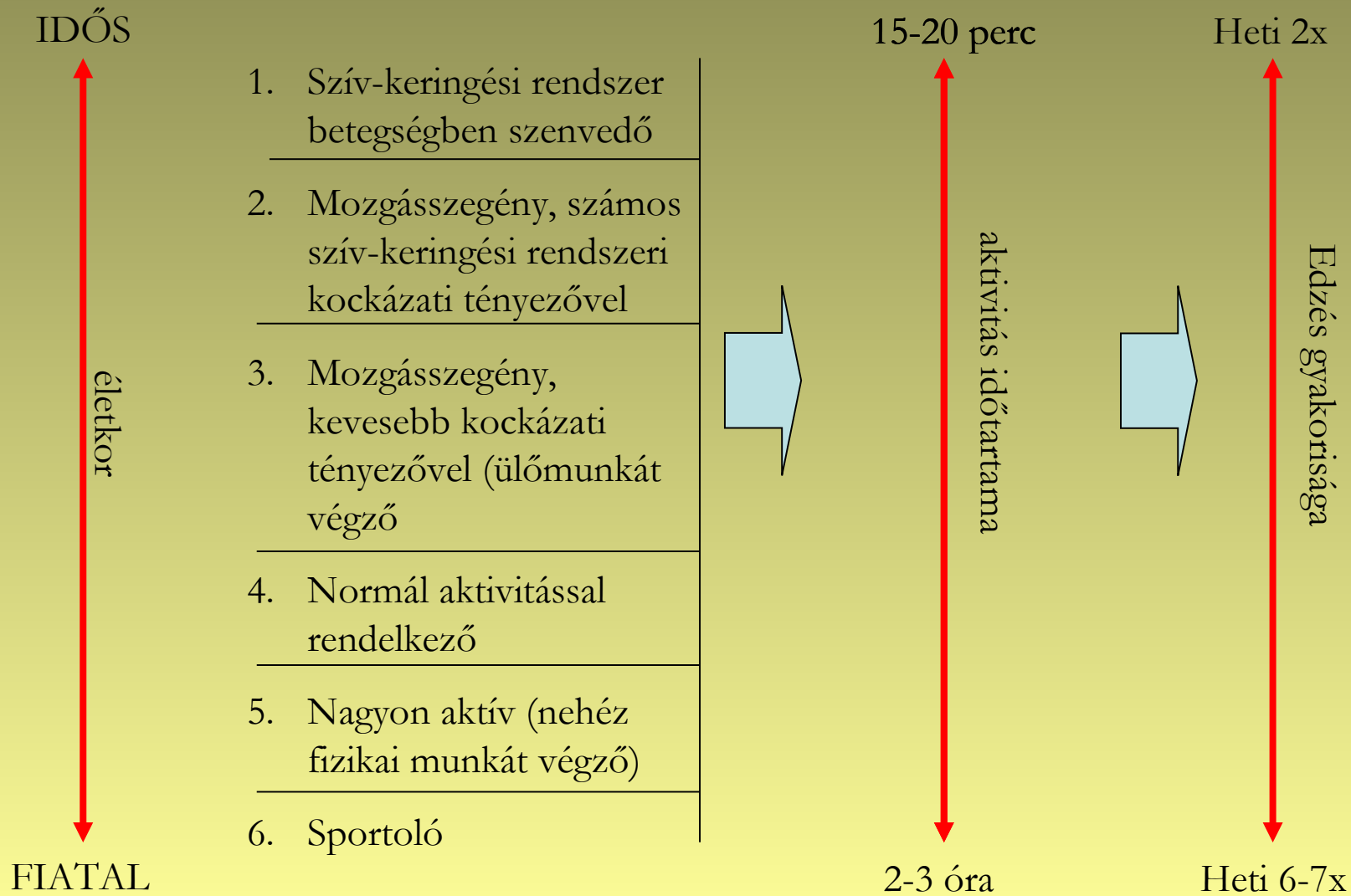
Intenzitás	%HRR	%HR _{max}
<ul style="list-style-type: none"> • Nagyon könnyű • Könnyű • Közepes • Nehéz • Nagyon nehéz • Maximális 	<p>< 20</p> <p>20-40</p> <p>40-60</p> <p>60-85</p> <p>≥ 85</p> <p>100</p>	<p>< 50</p> <p>50-65</p> <p>65-75</p> <p>75-90</p> <p>≥ 90</p> <p>100</p>

%HRR – a szívartalék százaléka

%HR_{max} – a maximális szívfrekvencia százaléka

Személyek besorolása az edzés gyakoriságához és időtartamához

Mennyi kalóriát égetünk el?

Energiafelhasználás **gyaloglás** közben
(kcal/perc)

Testtömeg Kg	<u>Sebesség</u>						
	3,20 km/h	4,00 km/h	4,80 km/h	5,60 km/h	6,40 km/h	7,20 km/h	8,00 km/h
50	2,10	2,40	2,80	3,10	4,10	5,20	6,60
59	2,50	2,90	3,20	3,60	4,80	6,10	7,80
68	2,80	3,30	3,70	4,20	5,60	7,00	9,00
77	3,20	3,70	4,20	4,80	6,30	8,00	10,20
86	3,60	4,20	4,70	5,30	7,00	8,90	11,40
95	4,00	4,60	5,20	5,90	7,80	9,90	12,60

Mennyi kalóriát égetünk el?

Energiafelhasználás futás közben (kcal/perc)

Testtömeg Kg	<u>Sebesség</u>						
	6,4 km/h	8 km/h	9,6 km/h	11,2 km/h	12,8 km/h	14,4 km/h	16 km/h
50	5,9	7,2	8,5	9,8	11,1	12,3	13,6
59	7,0	8,6	10,0	11,5	13,1	14,6	16,1
68	8,1	9,9	11,6	13,3	15,1	16,8	18,5
77	9,1	11,2	13,1	15,1	17,1	19,1	21,0
86	10,2	12,5	14,7	16,8	19,1	21,3	23,5
95	11,3	13,8	16,2	18,6	21,1	23,5	25,9

Feladat

- Ha 5km szeretnék futni 5perc-es kilométerekkel, egyenletes tempóban, mennyi kalóriát fogok elégetni??? A testtömegem 60kg.

Az állóképességi edzés folyamata

- Könnyű nyújtás
- Keringésfokozó bemelegítés
- Nyújtó-lazító gimnasztika
- Az edzés fő része, a szervezet terhelése
- Keringést fokozatosan csökkentő levezetés
- Intenzív nyújtás, sztreching

Az állóképességet fejlesztő módszerek

1. A folyamatos módszer

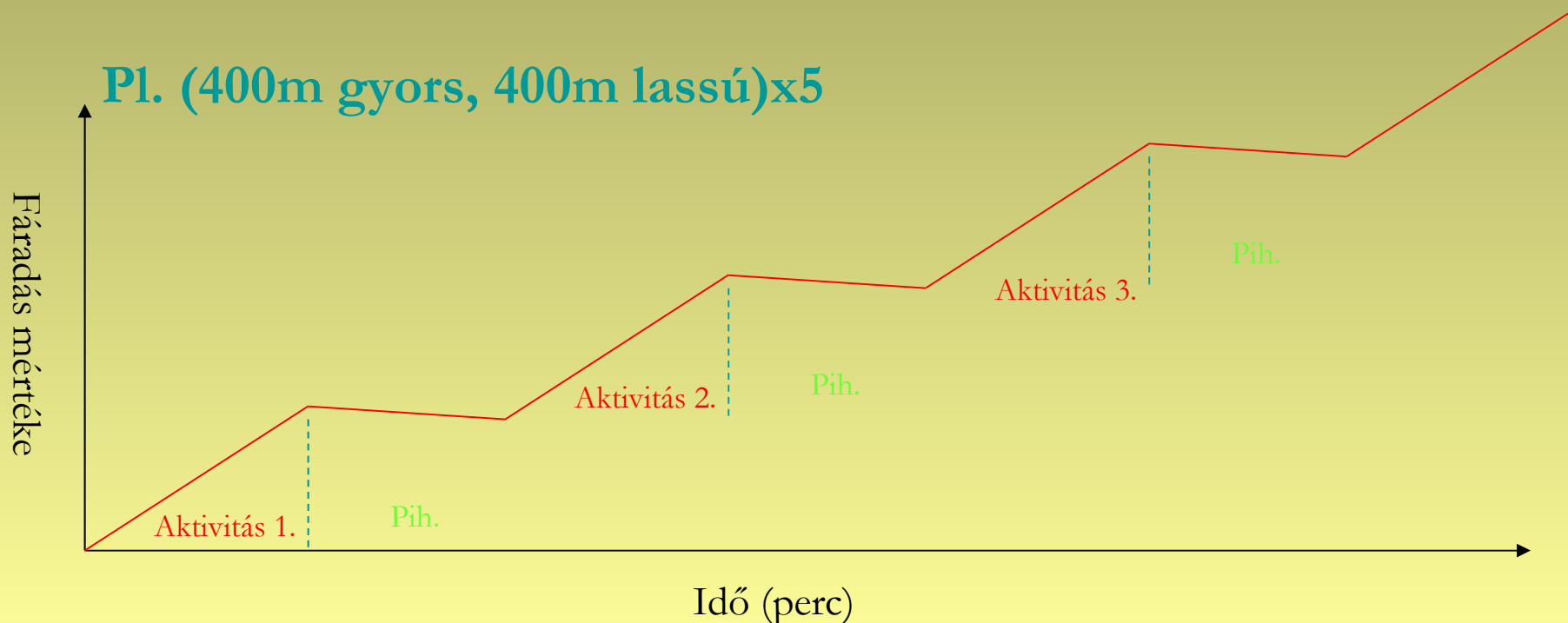
- Megállás nélküli, folyamatos aktivitás, lehetőleg iramváltás nélkül
- Javasolt a 7-14 éves korosztály állóképesség fejlesztéséhez, illetve felnőtteknél alapozó időszakban

Az állóképességet fejlesztő módszerek

2. Fartlek módszer

- Az alacsony és nagy intenzitású szakaszok váltogatása (gyors – lassú)

Az állóképességet fejlesztő módszerek

2. Fartlek módszer

- Spontán fartlek
- Irányított fartlek

1:3 arány

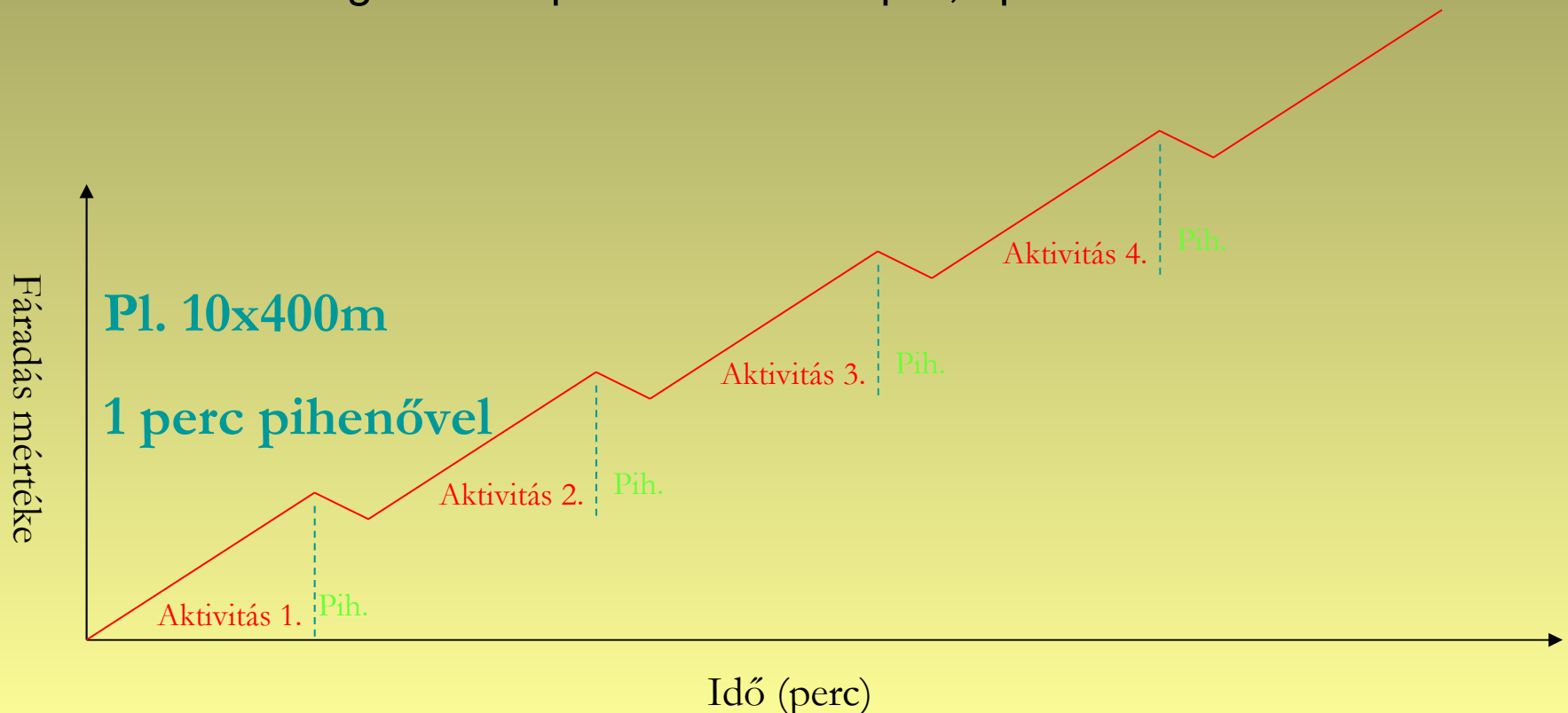
30mp erős szakasz után 1:30p könnyű!

Az állóképességet fejlesztő módszerek

3. Intervall módszer

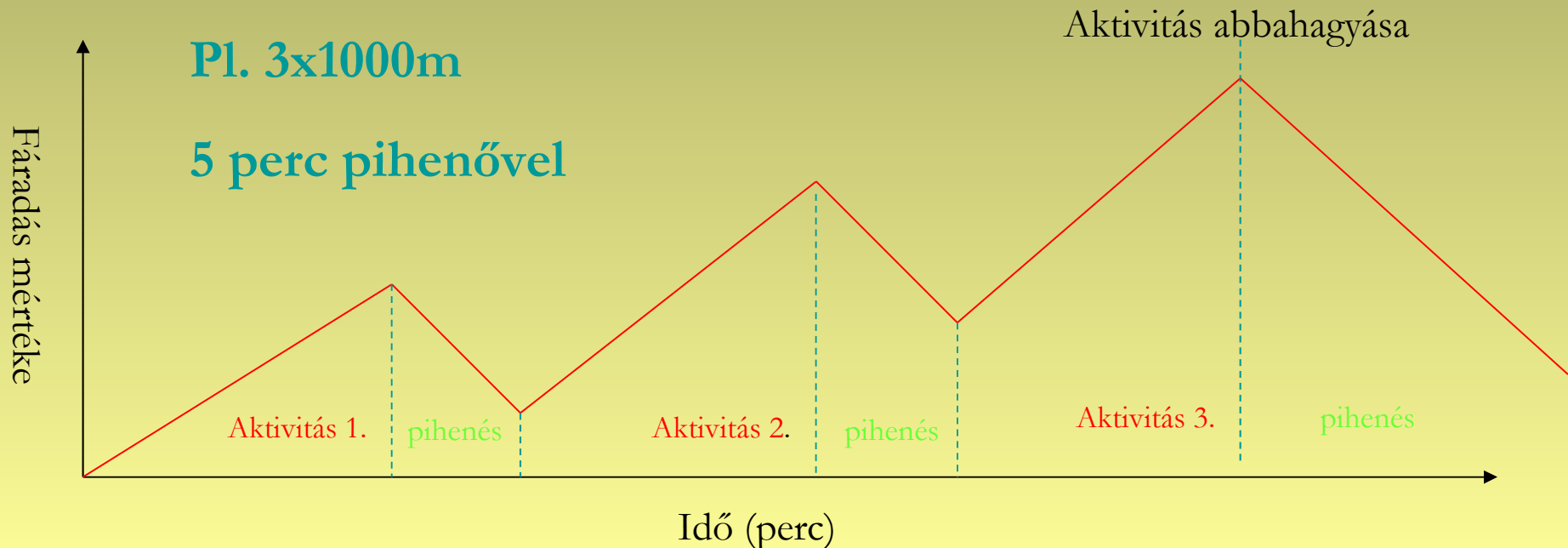
- Egy adott időtartamú aktivitás többszöri ismétlése adott pihenőidők közbeiktatásával (az ismétléses módszerhez képest több az ismétlésszám, de kevesebb a pihenőidő)
- Jellemző az igen rövid pihenőidő: 30 mp-1,5 perc

Az állóképességet fejlesztő módszerek

4. Ismétléses módszer

- Egy adott időtartamú aktivitás többszöri ismétlése adott pihenőidők közbeiktatásával
- Jellemző a hosszú pihenőidő: 2-15 perc

A zsírégetés problematikája

- A testalkatot a csontok hossza, vastagsága, alakja, valamint az izomtömeg és a zsírtömeg aránya adja. Ezek kialakulása nagy mértékben öröklött.
- Az, hogy ezek a tényezők milyen mértékben változtathatók edzéssel, vagy diétával egy adott egyénnél, az szintén nagy mértékben öröklött.

A zsírégetés problematikája

- A fogyókúra lassítja az anyagcserét, így az nem elegendő mód a fogyáshoz
- Aerob munkavégzés (kb. 70%-os intenzitás) alatt a zsírégetés kb. 20-30 perc elteltével válik intenzívvé. Előtte inkább szénhidrátok égnek el.
(ez gyakorlati szempontból nem lényeges!!!)

A zsírégetés problematikája

- Egy adott izomcsoport edzése nem eredményezi az izom fölötti zsírszövet vékonyodását!
- A nagyon hosszú ideig tartó, nagyon könnyű fizikai munka nem megfelelő módszer
- A mai edzéstudomány állása szerint a leghatékonyabb zsírégetés a „cross-training”-el érhető el (kombinált edzésmódszerek: erő, gyorsaság, állóképesség együttesen)

A zsírégetés problematikája

- Cross training edzésprogram (példa)
- Hétfő: súlyzós erőfejlesztés, aerob edzés
- Szerda:

A gyorsaság fejlesztése

- **A gyorsaság fejlesztése csak akkor lehet sikeres**, ha a fejlesztést magával a mozgással vagy hasonló mozgásszerkezetű gyakorlatokkal végezzük.
- Futógyorsaság fejlesztését közvetlenül futófeladatokkal végzünk
- A közvetlen úton történő gyorsaságfejlesztés alapelvei:
  1. a célfeladatban meg kell közelíteni a maximális sebességet (80-90%-os intenzitás)
  2. el kell érni a maximális sebességet (100%-os intenzitás)
  3. túl kell szárnyalni a maximális sebességet (100% feletti intenzitás, szupramaximális edzés)

A gyorsaság fejlesztése

- A közvetett úton történő gyorsaságfejlesztés alapelvei:
  1. A technika, vagy koordináció folyamatos tökéletesítése szükséges, elsősorban szubmaximális edzések alatt (gazdaságos erő kifejtést segíti). Pl. Futógyorsaság-futóiskolai gyakorlatok
  2. Speciális gyorsaság növelése (a gyorsaság összefüggésben van az erő kifejtő képességgel, ezért a két képességet együttesen kell fejleszteni). Erre alkalmasak a maximális erővel végrehajtott szökdelő-gyakorlatok
  3. Ízületi hajlékonyság fejlesztése

A gyorsaság fejlesztése

- A gyorsaságfejlesztés feltételei:
  1. a sportoló jól automatizált futómozgással rendelkezzen (futótechnika)
  2. a sportoló fizikailag és pszichológiailag pihent legyen
  3. fáradás nem csökkentheti a feladat végrehajtásának sebességét
  4. a sorozatok közötti pihenőidő elegendő legyen a regenerálódáshoz
  5. kellő motiváció biztosítása (versengés)

A futógyorsaságot fejlesztő gyakorlatok

LÉPÉSHOSSZ NÖVEELÉS

Emelkedőfutás
Ellenállással futás (vontatás)
Lépcsőn felfutás
Futás fokozatosan távolodó
bóják felett
Rajtgyakorlatok
Szökdelő gyakorlatok
Váltakozott lábon
Egy lábon
Sorozatelugrások
Duplázó szökdelések
Lépcsőn felszökdelés

LÉPÉSFREKVENCIA NÖV.

Futóiskolai gyakorlatok
maximális frekvenciával:
Dzsoggolás
Szkipelés
Magastérdemelés
Sarokemelés
Futófeladatok:
Frekvenciafutás bójákon
Lejtőfutás

SPECIÁLIS GYAKORLATOK

Taposás helyben és haladással
mély súlyponttal
Oldalazó szökdelések bóják
felett nagy sebességgel
Különböző irányban oldala-
zások, hátrafutás
Irányváltásos futások,
szlalomfutások

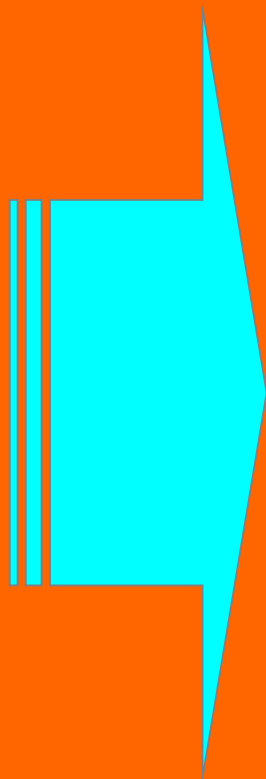
MAXIMÁLIS, VAGY KÖZEL MAXIMÁLIS SEBESSÉGGEL!

Az erő fejlesztése

- A testnevelésben használatos gyakorlatok alkalmazása fiatal korúaknál javasolt: emelések, hordások, függések és támaszhelyzetek, medicinlabdás gyakorlatok, has-hátizom gyakorlatok
- Felnőtteknél súlyzós gyakorlatokat is kell alkalmaznunk

Súlyzós gyakorlatok az erő fejlesztéséhez

- Térdfeszítők
- Térdhajlítók
- Farizmok
- Combközelítők
- Vádli
- Csípőhorpasz
- Hasizom
- Hátizom

- Félguggolás, feszítőgép
- Hajlítógép
- Támadójárás, mélygugg.
- Spec. Csigásgép
- Lábujjhegyre emelkedés
- Láb és térdemelések
- Felülések, lábemelések
- Törzsemelések, forgatások

Kombinált képességfejlesztés

- Gyorsasági, robbanékonyság fejlesztése:
  - saját testtömeggel végzett szökdelések
  - kis súllyal végzett robbanékonyság mozgások, pl. felugrások
  - medicinlabdás gyakorlatok
- Gyorsasági állóképesség fejlesztése:
  - a gyorsaságfejlesztő gyakorlatok hosszabb ideig tartó végzése, viszonylag rövid pihenőidővel (pl. 6x100m 80%-os intenzitású sprintek)

A képességfejlesztés életkori sajátosságai (alapelvek)

- Kb. 14 éves kortól a gyorsaságfejlesztő futó- és szökdelő-gyakorlatokat már sok ismétléssel, edzésszerűen is végeztetjük, nemcsak játékosan
- Kb. 16 éves korig az erő fejlesztése kizárólag saját testsúllyal, vagy maximum medicinlabdával történik
- 16-17 éves kortól elkezdődik a súlyzós gyakorlatok helyes, biztonságos végrehajtásának tanulása kis súlyok alkalmazásával.
- 18 éves kortól lehet súlyzós erőfejlesztést végeztetni. Ennek feltétele a biztonságos súlyzóhasználat, valamint fejlett törzsizmok

A képességfejlesztés életkori sajátosságai (alapelvek)

- Állóképesség fejlesztését bármely korban el lehet kezdeni, viszont 14 éves korig kerüljük a túlságosan hosszú ideig tartó, monoton futóedzéseket. Az állóképesség fejlesztést inkább magával a játékkal kell megoldani, vagy egyszeri folyamatos futásokkal (pl. 3000m lefutása max-ra)
- Az állóképességi futások ennél a korosztálynál maximum 10-15 percig tartsanak, és kizárólag a folyamatos módszert alkalmazzuk. Kerüljük a savasodást okozó terheléseket
- 14 éves kor után már második módszerként alkalmazható az ismétléses módszer. Legkésőbb az intervall és fartlek módszert alkalmazzuk.

A képességfejlesztő gyakorlatok elrendezése

- 1. Bemelegítés, könnyű nyújtás, lazítás
- 2. Koordinációs képzés (technika, taktika, játékelemek, játék gyakorlása)
- 3. Gyorsaságfejlesztés
- 4. Erőfejlesztés
- 5. Állóképesség-fejlesztés
- 6. Levezetés, intenzív stretching

A kondicionális képességek ellenőrzése

- Időszakonként ellenőriznünk kell a kondicionális képességek változását, felméréseket kell elvégeznünk
- A felméréseket kb. 6-8 hetente érdemes elvégezni
- A felmérések alatt a körülmények mindig azonosak legyenek
- Ha a felmérések pozitív eredményt mutatnak, akkor az edzésprogram tervezése sikeresnek mondható. Ha az eredmények negatívak, akkor az edzésprogramot felül kell vizsgálni.
- A felmérési eredményeket naplóban kell rögzíteni, és az egész sportpályafutás alatt érdemes megtartani.
- Javasolt az edzésnapló önálló vezetése, akár már serdülő korban is.
- Az edzések alatt is javasolt a rendszeres mérés, és az eredmények rögzítése, ezáltal versengésre buzdítva, motiválva a játékosokat (pl. szökdelőverseny, sprintfutó verseny, stb.)

A kondicionális képességek ellenőrzése

- A futógyorsaság ellenőrzése:
  - 30m, vagy 60m sprint önálló rajttal, időméréssel
  - speciális feladatok időméréssel (szlalomfutás időre)
- A gyorsaság ellenőrzése:
  - súlypont-emelkedés
  - helyből távolugrás
- A maximális erő ellenőrzése:
  - súlyzóval (pl. fekvenyomás, guggolás)
- Állóképesség felmérése:
  - hosszú futásokkal (pl. 3000m, Cooper-teszt)
- Gyorsasági állóképesség felmérése:
  - 200m maximális sprint időre